

Eagle S kördes till Emsalö vattnen och togs i beslag

Eagle S tankern kom väl bevakad inkörande via Emsalö västra farled till Svartbäcksfjärden för beslagtagning 28 december 2024. Beslagtagningen väckte stor uppmärksamhet i hela världen. På stränderna fanns många nyfikna åskådare och mediernas fotografer. Men avfärden skedde ganska plötsligt en morgon, nästan i smyg, så att Emsalöbladets fotograf hann se bara aktern på den utanför Havsudden.

Var det ett uppsåtligt sabotage, ett olycksfall på havet eller bara dåligt sjömanskap. Eagle S tankern som hör till Rysslands skuggflotta släpade på juldagen sitt ankare längs havsbotten tiotals kilometer, kapade Eastlink 2 elkabeln till Estland, gjorde en konstig 180 graders sväng och kapade sen ännu fyra andra datakablar. Varför det här hände finns det inget klart svar på ännu. Undersökningar fortsätter.

Polisens Karhu-grupp och Sjöbevakningen bordade fartyget 26.12.2024 kl. 0:28 med helikopter och fick den flyttad till finskt vatten. En operation som väckte stor beundran i världen.

Eagle S kördes under befäl av Helsingforspolisens till Svartbäcksfjärdens ankringsplats utanför Sköldvik. Platsen utgjorde en säker ankringsplats och hade fullgod oljebekämpningsfärdighet. Tankerns last bestod av 35 000 ton bensin, värde ca. 20 miljoner.

Fartyget kom sakta inkörande längs farleden tillsammans med följbåtarna. I aktern hängde Nestes bogserbåt Ahti och bredvid fören vaktade bogserbåten Ukko. Lite längre ifrån vaktade ännu sjöbevakningsfartyget Turva och en lotsbåt. En tjock dimma sänkte sig sedan

Foto: Bebbe Nyberg

över tankern när den närmade sig Svartbäcksfjärden.

Fartyget blev livligt betittad av allmänheten från Svartbäcks allmänna brygga bredvid Svartbäcks Segelsälls Paviiljong. Den öppnades lämpligt för allmänheten och serverade Eagle-burgare.

Åtta personer misstänktes för brott men tre av fartygets befäl blev kvar i land för fortsatta undersökningar när tankern sedan for iväg från finska vatten. De misstänks för grovt sabotage och grovt störande av datatrafik.

Företagen som hamnat ut för söndrandet av kablarna var inte villiga att fortsätta beslagtagningen för det skulle ha blivit alltför dyrt att hålla tankern i hamn. Men säkerhetsproblemen på fartyget som Traficom inspekterat hade blivit tillräckligt åtgärdade. Fartyget for till Port Said i

Egypten. Där fanns den ännu i april.

Två månader senare, 2.3.2025 upphörde beslagtagningen och Eagle S for iväg i 10 knop tidigt kl 8 på morgonen. Den ledsagades av samma båtar som tidigare, bogserbåtarna Ukko och Ahti. Sjöbevakningens Turva följde den sedan ända ut där Östersjön börjar.

BEBBE NYBERG, TAPANI MANSIKKALA

Foto: Åbo Underrättelser

Byaboden på Emsalö – behövs någon som fortsätter

Irina Hoyer-Viitala har nu förtjänstfullt varit Emsalö Byabodens köpman i snart tio år. Under Irinas tid har Byaboden inte bara fungerat som en butik, utan också utvecklats till en viktig och central mötesplats på Emsalö. Men i årsskiftet 2025 - 2026 kommer Irina att pensionera sig. Någon som tar över efter Irina blir svår att hitta.

Emsalö Allmogeförening (EAF) och Emsalö Byaråd har därför satt upp en arbetsgrupp, som består av Mats Juslin, Ebba och Christer Michelsson, Dan Sihvonen och Lars Wikholm. Arbetsgruppens uppgift är att

försöka hitta en fortsättning på Byabodens verksamhet efter Irinas pensionering.

Arbetsgruppen har gjort en enkät – **Byabodens framtid** - på vad Emsalöborna tycker om behovet för Byaboden och dess eventuella framtid. Enkäten publicerades söndagen den 26.1.2025 med inlämningsdatum 24.2.2025. Lördagen 1.3.2025 klockan 15 ordnades för intresserade ett allmänt möte på Midgård där enkätens resultat presenterades med därpå följande fri diskussion om Byabodens framtid.

Enkätens resultat visade att en absolut majoritet ansåg att det är mycket viktigt att Byaboden på Emsalö kan fortsätt på något sätt. Det här kom också tydligt fram på det välbesökta mötet på Midgård.

Kära Emsalöbor och alla ni som besökt Byaboden under de senaste nio åren.

Jag vill tacka er för denna otroliga resa. Det har varit fint att få vara en del av er gemenskap och att få driva Byaboden, vår egen lilla affär, vårt kafé och vardagsrum skriver Irina.

Jag minns så väl då jag tog över butiken i Bengtsby 2016. Det var med en blandning av spänning och förundran som jag påbörjade detta äventyr, med en vision om att skapa en plats där människor kunde mötas, handla och känna sig hemma. Tack vare ert stöd och er värme har denna vision blivit verklighet.

Byaboden är mer än en butik – en plats där vänskapsband har knutits, skrat har ekat och minnen har skapats. Jag är tacksam för alla diskussioner vi haft, den glädje vi upplevt tillsammans, och alla historier vi delat, bland annat om hur det var förr i vardagen, hur man klarade sig med flit och sunt förnuft. En tidlös kunskap och visdom som vi ska ta vara på.

Varje dag har varit en gåva. Att få möta er, att få hjälpa er att hitta det ni behöver. Ni har berikat mitt liv på så många sätt. Jag har fått vittna så mycket god-

het, välvillighet och uppriktighet och fått växa som mänska.

Nu är det dags för mig att ta avsked. Det är med vemod, men också med en känsla av tacksamhet som jag lämnar över Byaboden till nästa generation. Jag vet att ni kommer att ta väl hand om den och fortsätta att skapa nya traditioner och minnen. Nya friska vindar. Det har varit en händelserik, tidvis utmanande episod, men jag har alltid litat på Livets Pussel, att allt ordnar sig nog. Jag tror på den befriande glädjen att finna lösningar istället för att klänga sig fast vid problem.

Jag vill tacka Victoria och er alla – var och en, för att ni varit en del av denna resa. Tack för ert förtroende, er lojalitet och er vänskap. Tack för att ni har gjort Byaboden till den speciella plats den nu är. Öns välbefinnande är en del av vårt gemensamma välmående. Det är viktigt att bevara glädjen att samarbeta och hjälpas åt. Tillsammans är vi starka. Vi ska ta väl hand om oss och våra medmänskor, då går allting bra. Att bry sig är som att öppna en dörr, ljuset strömmar både in och ut.

“En droppe droppad i livets älv har ingen kraft att flyta själv.

Ett krav ställs på varenda droppe, att hjälpa de andra att hållas oppe”

- Tage Danielsson.

Med tacksamhet,
Emsalö Byabodens Irina
nuvarande köpman och blivande pensionär

Victoria Wahrman och Irina i kaffehörnan.
Foto Bebbe Nyberg

Mild vinter också för hundra år sedan

Milda och snöfattiga vintrar är ingen ovanlighet i våra dagar. Annat var det förr. Man kunde säga att det då var mera ordning på årstider och väderlek. Emellertid blev vintern 1925, för hundra år sedan, inte den normala vinter som folk var vana vid – och beroende av på ett helt annat sätt än i vår tid.

Hela senhösten 1924 hade det varit mild väderlek och isarna hade inte lagt sig som vanligt i slutet av november eller början av december. Emsalöbor kunde färdas till julottan i Borgå med båt på julfmorgonen. Föregående gång detta hade skett var 101 år tidigare, 1823, vilket fanns inristat i en fönsterkarm i mangårdsbyggnaden hos Knuts i Varlax.

Någon snö och köld blev det inte heller fram på nyåret 1925, utan den ovanliga väderleken fortfor under januari och februari. På Allmogeföreningens månadsmöte i februari ombads sekreteraren anteckna i protokollet att "ingen nulevande människa har upplevt en vinter som denna".

I ett senare protokoll kunde dock noteras att det i slutet av mars blev en period med lite snö och några köldgrader. Turbåtarna kunde dock trafikera nästan hela vintern.

Holger Rosenströms anteckningar

Från min far Holger Rosenströms häfte med anteckningar för 1925 har Bertel Rosenström lyft fram några utdrag som belyser förhållandena [med förklarande tillägg inom hakparenteser]:

Den 15 jan. rodde mamma, Lenamoster och jag till Boviksbotten då vi foro till elektorsvalet. Det var högvatten och storm.

Den 23 jan. var Sigurd här med tulljagaren "NW 37".

Den 26 jan. kommo Bruno Berg och Albert Lönnqvist med isen sparkandes från Borgå till Emsalö gård. De voro de första som kommo [isvägen].

Sammanfattning året 1925

Holger sammanfattade fortsättningen av året med att sommarens väder blev rätt bra, men det förekom mer regn och åska än vanligt. Hösten blev normal men vintern kom tidigt. Den 22 november rodde Holger ännu från Hamnkilen till Boviksbotten, men ekan tvingades han lämna där till våren.

Den därpå följande vintern 1926 blev sedan mera normal. Det bildades grova havsisar, och stormar gjorde att isskruvning och packisvallar i hög grad försvårade sjöfarten på Finska viken och Östersjön.

BERTEL ROSENSTRÖM

Den 30 jan. voro Janne Berg och jag härifrån till Borgå. Vi foro och [också] med isen från Emsalö. En kort tid ef-ter gick bogserångaren "Komet" igenom Rönnskär och sedan blev det åter milt och då vart vägen avskuren.

Sönd. den 1 februari var det brandkårsmöte. Då voro Leonard Kwickström och Sven Fagerström [från Pörtö] upp med motorbåt till Emsalölandet.

Den 9, 10, 11 feb. högg Hilding och jag famnved bak Lindbergs och då var det fullkomligt bart.

Lörd. den 14 begrovs Emmanuel Michelsson från Svartholmen. De voro med ångbåten "Box" upp till Borgå.

Måndagen den 16 febr. var Uno Grönlund till Pörtö med motorbåt och föra [lotsen] Rafael Jonaeson som hade hämtat upp Vasa ångf. "Bjarmia" till Tolkis. Han var ut till Kalkskär och Brunnskär ensam med samma resa.

Den 26 febr. foro Gustaf Lindberg, Emil och John Gustafsson till Helsingfors seglande med Haxalö julan. De sluppo ända fram, men kommo landvägen hem igen om lördagen och då förde Uno Grönlund dem från Tolkis till Varlaxviken med motorbåt.

Fredagen den 27 febr. satte jag ut 4 ryssjor vid [Hamnkils] inre o yttre uddarna med båt.

Lördagen den 28 febr. for jag till Borgå [tillsammans] med posten. Kuggsundet var fullkomligt isfritt. [Lotsen] Jarl Johansson for med F.Å.A:s "Wirgo" från Tolkis.

Den 5 mars kommo de första hästarna [för skogskörslor] till ölandet någonstans över Kråkö landet. Någon av dem körde dock in på vägen.

Den 10 mars satte ångb. "Wega" upp för vintern.

Den 18 mars assisterade "Tarmo" in s/s "Finlandia" till Tolkis för att lasta.

Den 20 april började "Lovisa" [trafikera] och den 22 började "Borgå" och "Pernå".

Vintern 1925, ingen havsis. Foto Bebbe Nyberg

80 år av miljöförändring på Emsalö

Emsalös vatten är en del av Finska viken och Östersjön. Det största hotet mot Östersjön är övergödning, menar experter. Men det finns fortfarande hopp. Jag har följt denna utveckling i cirka 80 år från Emsalös sydvästra strandklippor och bl.a. genom att kika över sidan på båten, skriver Tapani Mansikkala i en personlig betraktelse

Det finns också positiv utveckling

Under min barndom på 1940 - 60-talet var vattnet vid Emsalö underbart klart. När man tittade över båtkan- ten kunde man se många meter ner till havsbotten, där det fanns en mängd olika växtlighet överallt, speciellt blåstång som vi kallade brunalger. Det fanns flera yrkesfiskare. De fångade ibland alldeles för mycket byten. På den tiden torkades överflödiga strömming runt om på klipporna. Jag minns den synen och den där lukten.

När jag var två år gammal skrev min mammas morbror Polle ett verk som hyllade den marina naturen i Emsalö. (Paul Nyberg: **Där havet blommar**; Söderström, Helsingfors 1943. Du kan läsa den med vita handskar på Borgå huvudbibliotek, men den kan inte längre lånas ut.) Havsblomningen som morbror Polle skrev om var då en normal förekomst som ingick i årscykeln. Nu är den samma saken känd som algbloomning (cyanobakterier), som ett förväntat skadligt fenomen. Mycket har hänt i Emsalös vatten på 80 år.

Morbror Polle bodde på Havsudden/Utholmen under somrarna och ibland även vintrarna. Det gjorde jag också under min barndoms somrar, och sedan från tonåren i södra bukten av Esthamsudden/Stuvubergsudden på en fastighet som numera heter Klippan och Solklippan.

En betydande förändring även för semesterboendet skedde 1951, då den första färjan började trafikera Kuggsundet, bron stod färdig först 1992. Före färjan nåddes stugan sjövägen från Helsingfors. Till vår stuga vandrade vi under många somrar, bärande stora laster längs en skogsstig, tills Ukkivägen stod färdig 1969, då vi kunde bila fram till vår egen tomt. Numera är trafikmängden på Emsalövägen, som delar ön, tidvis ett elände.

När man vaknade till naturens föroreningar

Västvärlden vaknade i allmänhet upp till naturens föroreningar på 1970-talet. Från 1980 till 2000 var jag Sveriges Lokalradios finskspråkiga journalist i

Skåne och Blekinge. I början av 1990-talet intervjuade jag Carola Teir-Lehtinen, forskningschef vid Miljöforskningsinstitutet IVL i Karlskrona. Hon studerade i stora experimenttankar hur blåstång (brunalger) reagerar på havsvattenföroreningen. För henne var utbredningen av blåstång en indikator på havsvattenkvaliteten. Carola var orolig. Blåstången försvann alltmer från stränderna. Då insåg jag att detta också har hänt på min hemmastrand på Emsalö. (Marinforskare fortsätter vidare att studera läget med blåstången).

Träförädlingsindustrin motsatte sig kraven på avloppsrening av konkurrensskäl. Föreningen av Östersjöbassängen var ett stort problem på den tiden. Därför anordnades en prestigefylld konferens med miljöministrar från Östersjöländerna i Ronneby (Blekinge) 1995, och jag skrev nyheter om den. Mycket prat. Lite ull. Vilket man undrade över.

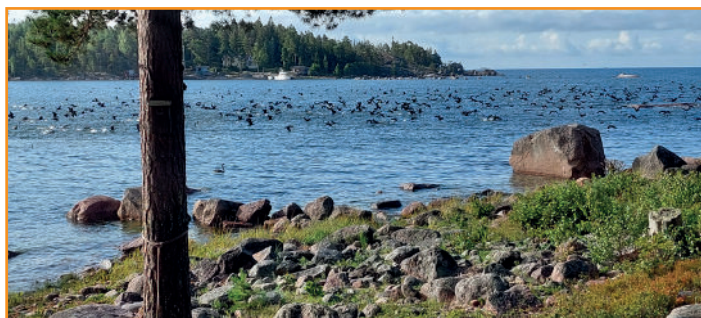
Då var dålig rening av kommunala och industriella utsläpp ett centralt diskussionsämne. Det är bättre nu. Avloppsvatten renas och träförädlingsindustrin har inte kollapsat.

Kort efter min intervju blev Carola Teir-Lehtinen bekant för många Emsalö-bor, åtminstone vid namn, eftersom hennes nästa jobb var på Neste (miljödirektör 1992 – 1998, kommunikationsdirektör 2000 – 2007, direktör med ansvar för att följa Fortums [och Nestes] hållbara utveckling 2007 – 2010). Ibland var hon lite av en kontroversiell figur.

När Carola började jobba på Neste fanns det nästan ingen blåstång vid Emsalö-stränderna. Det fanns sjögräs som hade blivit mörkgrönt och vatten var grått. Tittade man över båtkan- ten var sikten dålig, kanske ett par meter. Massor av pepparstora plastråvaruämnen spilldes från PEKEMA, som sedan samlades upp från Emsalös stränder. Carola berättade att Nestes utsläpp skulle nog komma under kontroll när jag berättade hur mitt kustvatten såg ut.

Med den partiella reningen av avloppsvattnet från Sköldvik-området och Borgå-ån har vattnet vid Emsalö sedan dess blivit klarare och blåstång har återvänt även till min egen strand. Carola Teir-Lehtinens och andra miljöaktivas arbete syns på våra stränder som en förbättring av naturen. Nu (2024), när man tittar över båtkan- ten, kan man se botten igen från några meters djup, men inte riktigt på samma sätt som i min barndom på 1940 - 1960-talet.

Eutrofiering är fortfarande det största hotet mot Östersjön, vilket framgår av flera källor. Nu är syn- dabocken bland annat fosforutsläpp från jordbruket. Under sommarvärmen syns övergödningen som ansamlingar av blågröna alger. På Emsalö måste vi vara

beredda på att situationen kan förvärras ytterligare innan den förbättras. Mika Raateoja, SYKEs (Finlands Miljöcentral) marina naturexpert och utvecklingschef, skriver: "Det finns ingen entydig lösning för att förbättra tillståndet i Östersjön." "Miljömässiga, ekonomiska och politiska aspekter spelar alla en roll för att lösa problemet."

Fåglarna försvinner

Jag är ingen ornitolog av något slag. Men på min hemstrand ser jag att de mest slående förändringarna i fågellivet är uppkomsten av två nya fågelarter i mina vatten. Bestånden av knölsvanar och skarvar har stabiliserats på några år, medan bestånden av nästan alla andra fågelarter har minskat. Antalet knölsvans **ungar** har också minskat från 3 - 4 till 1 - 2 under de senaste åren. Minkar som äter kycklingar? Eller svagare äggläggning?

Men skarven bara förökar sig, flyger fram och tillbaka längs Emsalös västra farled på sommaren, och samlas i flockar på över tusen individer under några dagar i juli och augusti. En av dem har "varit i tjänst" i vår vik i flera år och dykt flitigt. Sedan, i augusti 2023, efter svärmandet i slutet av juli, försvann de nästan från landskapet. Endast ett fåtal individer återstod. Åtminstone här i min egen hemvik. Jag slår vad om att de kommer tillbaka nästa sommar. (Och så kom de också.)

Under åren har fiskfångsterna minskat. Anledningen till fiskdöden är något annat än avundsjukan (kateus vie kalatkin vedestä, heter det). Yrkesfiskare slutar en efter en, det finns knappast någon efterträdare.

Fartygen växer

Jag minns från min barndom på 1940- och 1960-talen hur flera skutor dagligen seglade söder om Emsalö fullastade med ved och sand bakom Varlaxudden och genom Onas-porten mot Helsingfors, och återvände tomma. Några "tjärångare", kustlastfartyg som saknade segelmaster, och ruttskeppet m/s Pellinge med sin dånande diesel kom på kvällen från Helsingfors, någon öppen fiskebåt framförd av puttrande Wikströmare, ibland ett par snabba gula öppna fiskebåtar, och några få aktersnurror, nöjesmotorer eller segelbåtar. Ibland även en roddbåt. Men stora lastfartyg var verkligen sällsynta. De skulle vara dvärgar vid dagens gigantiska tankfartyg.

Nu går olje- och kemikalietankfartyg av olika storlekar genom Sköldviks farled dagligen, några kommer in med last och går ut tomma, andra går in tomma och lämnar med last. Röda lotsbåtar vallar dem hit

och dit hela dagen. Nestes bogserbåt hänger i änden av en tross bakom de största och ser till att de håller kursen. De dök upp efter att ett par tankfartyg gått på grund, och sedan dess har det, så vitt jag vet, inte funnits några fler stora sjöolyckor i Emsalös närvatten.

Även om tanktrafiken ibland är störande har jag inte kunnat oroa mig för det. Ju större fartyg, desto mindre buller! Nestes bogserbåtar låter högst, men även deras höga mullrande är ingen match mot dånet från m/s Pellinge från dåtiden.

Aktersnurror och segelbåtar av trä har ersatts av glasfiberbåtar, det finns mindre öppna båtar och stora ruffade muskelbåtar, spektakulära segelbåtar eller skutor som förvandlats till fritidsfartyg. Förändringen från 1940-talet till 2020-talet är enorm.

Finlands största hamn

Ungefär tusen fartyg anlöper nu Sköldviks hamn årligen, i snitt tre eller fyra varje dag, 24 timmar om dygnet, enligt hamnens egen hemsida. På sommaren är trafiken mycket tyngre. Ibland går det sådär tre eller fyra fartyg inom en timme.

Sköldviks hamn är den största hamnen i Finland mätt i tonnage. Råolja, färdiga petroleumprodukter, gaser och kemikalier transporteras in och ut.

Åtminstone en betydande förändring de senaste åren är att importen från Primorsk, (Björkö) Ryssland, har upphört på grund av kriget i Ukraina. Istället kommer råoljan bla. från Nordsjön. Det andra

är att produkterna har genomgått en betydande förändring, vilket gäller Nestes framtid, produkter tillverkade av förnybara och återvinningsbara råvaror. Den totala lastvolymen har vuxit från 22,2 miljoner ton till 24 miljoner ton på drygt tio år.

Trafiken från Sköldvik och Tolkis hamnar passerar framför mitt stuglandskap. Buller- och lukstörningar från sjöfart och industri i Sköldvik är enstaka och mindre på min fastighet. På Emsalö-stranden mittemot Sköldvik är situationen en helt annan. Föreställ dig att din granne använder stora dieselmotorer dygnet runt (när fartyg ankrar på redde) eller när raffinaderiets verksamhet kräver fackling, som lyser upp himlen dag och natt och orsakar buller- och lukstörningar. Vatten bär ljud på ett helt annat sätt än jordskorpan.

Jag har sedan dess hört att med förändringen av Nestes produktion kommer antalet stora tankfartyg att minska och antalet mindre att öka. Låt oss hålla tummarna för att detta kommer att bli verklighet trots fjolårets motgångar. Nestes resultat är hörnstenen i Borgås ekonomi, som drabbades av en kraftig nedgång förra året (2024).

TAPANI MANSIKKALA

IN MEMORIAM

Patriarken på Havsudden, Zacki Sundström har avlidit.

Emsalö Byaråd skulle hålla sitt traditionella julmöte hos Zacki på Havsudden. Men det blev inte av vid jultiden då Zacki Sundström, som är en av grundarna till Emsalö Byaråd, blev allvarligt sjuk efter att ha återvänt från sin årliga vistelse i Sydafrika. Han återhämtade sig inte utan avled i början av mars 2025. Havsuddens äldsta är nu borta.

Georg Oliver Zacharias (Zacki) Sundström föddes 16.3.1936 i Helsingfors och dog 2.3.2025 i Borgå två veckor från att bli 89 år. Han levde ett mycket händelserikt liv som rymde idrottsframgångar som ung kanotist, FN uppdrag som ung jurist som rådgivare för de framväxande nationerna i Afrika, senare som expert för dåvarande EG-kommissionen med att bl.a. få lagarna i Danmark och Norge anpassade för EG. Sedan som framgångsrik affärsjurist för storföretag både när EU- frågorna ännu var nya och i många internationella situationer. I Finland var han i tiden en kändisadvokat som skötte vissa kändisars fall och som det skrevs om i tidningarna.

Zacki var tvåfaldig jurisdoktor och skötte flera professurer i Finland, Sverige, Etiopien och Sydafrika samt många andra akademiska uppdrag.

Men Havsudden på Emsalö var hans levnads fixpunkt, dit återkom han alltid och där hade han sin släkt

och sitt stora hus. Han var gift tre gånger, efterlämnade tre vuxna barn samt flera barnbarn.

Hans färgstarka memoarer publicerades både på svenska och finska för ett år sedan. I Emsalöbladet (emsalo.fi/emsalöbladet/Emsalöbladet 2024) finns en artikel om boken.

TAPANI MANSIKKALA & BEBBE NYBERG

Bygga 30 m² utan byggtillstånd – vad betyder det riktigt?

En ny bygglag har trätt i kraft från januari 2025. Det som kanske är mest konkret för en vanlig fastighetsägare i den nya bygglagen är möjligheten att bygga till exempel gårdsbyggnader eller en bastu utan bygglov om de är under 30 kvadratmeter eller under 120 kubikmeter.

I princip är det möjligt att börja bygga utan att meddela staden eller kommunen om byggandet följer gällande planer och gällande byggnadsordning. Men bestämmelserna ska man fortfarande följa enligt planläggningen och i byggnadsordningen, och man måste ha tillräckligt med oanvänd byggnadsrätt på tomten för nybygget. Man måste kolla om det finns kvar byggrätt på tomten. Vill man avvika från planläggningen behöver man ett undantagslov trots att bygglov inte krävs.

Sedan finns det vissa saker som blivit striktare i och med den nya bygglagen.

– Till exempel energibrunnar, alltså jordvärme, hantering av avloppsvatten och en ny skorsten behöver bygglov i framtiden. Så om man bygger en strandbastu eller gårdsbyggnad som är under 30 kvadratmeter så behöver man inget tillstånd för det, men om man vill ha vatten dit så måste man ha

bygglov för avloppsvattnet.

Det här säger nya bygglagen om vad man får bygga utan byggtillstånd:

Bastubyggnad är en byggnad där minst hälften av utrymmet är bastu- och tvättrum. Ett vistelserum med eldstad är ok. Men där får inte finnas utrymmen för lagande av mat med t.ex. elspis, vedspis eller gasspis. Om man drar vatten till bastun behövs byggtillstånd för avloppsvatten.

Ekonomibyggnad är en byggnad som inte kan användas att bo i. Den betjänar huvudbyggnaden på tomten. Ekonomibyggnader kan vara garage, förråd, bastu, arbetsrum, hobbyrum, bodar. I ekonomibyggnaden får det finnas uppvärmning men ingenting för lagande av mat såsom ovan.

Skyddstak under 50 kvm kan byggas utan bygglov men av väggytan ska minst 30 % vara öppet. Skyddstak kan vara biltak eller grilltak.

En ny byggnad ska meddelas till Skatteförvaltningen. En byggnad som överstiger 5 kvm är skattepliktig i fastighetsbeskattningen enligt skatteverket. (Se [Vero.fi/fastighetsskatt/renovering](https://vero.fi/fastighetsskatt/renovering) och byggande/småbyggnader). BEBBE NYBERG

Utgivare: Emsalö Byaråd rf. Redaktion och layout: Bebbe Nyberg och Tapio Mansikkala. Ombrytning: Jari Nenonen och tryck: Skandinavia Offset Oy

**ETT STORT TACK TILL PER SPAKIS
STIFTELSE SOM MÖJLIGJORT UTGIV-
NINGEN AV EMSALÖBLADET**